

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje v Evropski uniji

(COM(2019) 12 final)

(2020/C 47/12)

Poročevalec: **Jean-Marc ROIRANT**

Zaprosilo	Komisija, 12.3.2019
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	15.10.2019
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	30.10.2019
Št. plenarnega zasedanja	547
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	213/1/5

1. **Sklepi in priporočila**

1.1 EESO se strinja s pozivom Evropskega parlamenta iz njegovega nedavnega poročila ⁽¹⁾, da naj se postopoma ukinejo vse sheme za vlagatelje. Države članice poziva, naj priporočilu sledijo ali pa podajo smotrno utemeljitev in dokaze za nasprotno.

1.2 Dotlej bi se morala, kot priznava EESO, skupina strokovnjakov držav članic, ki jo je vzpostavila Komisija, pri obravnavi tveganj, ki jih predstavljajo sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje (podrobneje opisane v nadaljevanju v točki 3), in opravljanju svoje glavne naloge osredotočiti na:

- (i) minimalne standarde za skrbno preverjanje in varnostna preverjanja, ki so prilagojena profilu tveganja prosilcev za sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje ter skladna z veljavnimi predpisi EU za preprečevanje pranja denarja;
- (ii) minimalne standarde za celovito delovanje sheme, vključno z ukrepi za preglednost in upravljanje ter regulativnimi ukrepi za sektor v skladu z ustreznim pravnim okvirom, in
- (iii) smernice in mehanizme za izmenjavo informacij med državami članicami ter med nacionalnimi pristojnimi organi znotraj držav članic.

1.3 Omenjene ukrepe mora Komisija podpirati s pozornim spremljanjem in izvrševanjem sankcij, kadar to dopušča pravni red Skupnosti.

⁽¹⁾ http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0240_SL.pdf.

1.4 EESO priporoča, naj se države članice pozove k izvajanju skrbnega preverjanja, ki ne bo posebej časovno omenjeno in bo prilagojeno prosilcem z visokim profilom tveganja, tj. standardov okrepljenega skrbnega preverjanja, kot so opredeljeni v peti direktivi o preprečevanju pranja denarja ⁽²⁾. Ti bi morali zajemati tudi vse donatorje, če je prosilcem omogočeno, da njihovo naložbo opravi tretja stran.

1.5 EESO priporoča, naj Komisija vzpostavi mehanizem za usklajevanje, ki bi državam članicam omogočal izmenjavo informacij o uspešnih in zavrženih prošnjah za državljanstvo in prebivanje. To bi lahko potekalo v obliki medsebojno povezanih centralnih registrov, ki bi vsebovali informacije o postopku skrbnega preverjanja, v skladu s katerim je bila prošnja zavržena, in razloge za takšno odločitev, da bi tako odvrčali od iskanja države članice z najugodnejšimi pogoji. Pri objavi razlogov za zavrnitev bi bilo treba upoštevati vse pomisleke, ki bi jih utegnile imeti varnostne agencije v zvezi z javno varnostjo ali mednarodnim sodelovanjem med agencijami.

1.6 EESO še priporoča, naj se za vse zastopnike in posrednike, ki zagotavljajo storitve prosilcem, uporabljajo predpisi za preprečevanje pranja denarja, kot so določeni v peti direktivi o preprečevanju pranja denarja.

1.7 EESO nadalje priporoča, naj EU vse zastopnike, ki zagotavljajo storitve prosilcem, spodbuja, da so akreditirani in upoštevajo kodeks ravnanja, ki določa minimalna merila in zahteve, usklajene na ravni EU, da bi tiste, ki ne pripravijo stroge in zanesljive dokumentacije za sprejetje, lahko sankcionirali in bi jim, če to storijo več kot enkrat, odvzeli licenco oziroma akreditacijo.

1.8 Čeprav EESO priznava, da morajo morda javni organi za opravljanje potrebnih preverjanj najeti specializirane agencije, vztraja, da bi morali biti še vedno v prvi vrsti odgovorni za sprejetje oziroma zavrnitev prosilcev. Nadalje morajo države članice obdržati sklop ukrepov za preprečevanje navzkrižja interesov in tveganja korupcije. Zlasti bi bilo treba specializirane agencije izbirati na podlagi trdnih načel za oddajanje javnih naročil, ki dajejo visokokakovostnim storitvam prednost pred stroški izvedbe, ter jim povedati trženje shem in zagotavljanje dodatnih storitev prosilcem, njihovo plačilo pa ne bi smelo temeljiti na izidu obravnave prošenj.

1.9 Prav tako je ključno, da se o vseh poročilih o okrepljenem skrbnem preverjanju razpravlja s pristojno javno agencijo, da bodo imele vse vpletene države članice celovit pregled o vrsti in ravni prisotnih tveganj ter bodo v celoti razumele, kako so viri in raziskovalna metodologija specializirane agencije skladni z načeli dobre prakse. Ustrezne zapiske in dokumente, povezane z odločitvami, bi bilo treba hraniti tako dolgo, kot to dovoljujejo zastaralni roki za kazniva dejanja ponarejanja dokumentov in podkupovanja.

1.10 Države članice bi morale zagotoviti, da programi potekajo ob močnih mehanizmi upravljanja in nadzora ter da so predmet javnega nadzora. Državljanje bi bilo treba obveščati o ciljih, tveganjih in koristih, ki jih sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje prinašajo. EESO poudarja, kako pomembno je, da so informacije o prosilcih v shemah državljanstva in prebivanja za vlagatelje javno dostopne, in poziva Komisijo, naj spodbuja države članice k sistematičnemu zbiranju in objavljanju informacij o shemah v obliki odprtih podatkov ter na usklajeni in primerljivi podlagi.

1.11 Po mnenju EESO je pomembno, da države članice izvajajo redne ocene in po potrebi prilagoditve, opravljajo neodvisen nadzor nad shemami in redne revizije ter objavljajo rezultate v skladu z veljavno zakonodajo.

1.12 Države članice bi morale poleg tega zagotoviti trdne mehanizme za prijavitelje nepravilnosti, da bi lahko uslužbenci in državljani prijavili pomisleke in kršitve, ter vzpostaviti mehanizme za odvzem pravic do državljanstva in prebivanja, če se pojavijo novi dokazi o korupciji ali kaznivih dejanjih. Vse odločitve o odvzemu državljanstva bi bilo treba sprejeti v skladu z nacionalno zakonodajo in zakonodajo EU.

2. Ozadje in kratka vsebina poročila Komisije

2.1 Državljanstvo je vez med državljanom in državo. Državljanstvo se tradicionalno pridobi ob rojstvu, bodisi po rodu (*ius sanguinis*) ali z rojstvom na ozemlju zadevne države (*ius soli*). Države lahko državljanstvo odobrijo tudi osebam, ki izpolnjujejo nekatere zahteve ali lahko dokažejo dejansko povezanost z državo (naturalizacija). To vključuje zahtevo po pridobitvi in ohranjanju stalnega prebivališča v državi članici kot izraz namena prosilca, da prenese nekatere svoje interese na to državo članico.

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma ter o spremembi direktiv 2009/138/ES in 2013/36/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 43), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0843&from=SL>.

2.2 V zadnjih desetletjih je veliko držav članic EU vzpostavilo sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje, katerih namen je privabiti naložbe v zameno za državljanstvo ali pravice do prebivanja v državi.

2.3 Evropski parlament je v svoji resoluciji z dne 16. januarja 2014 ⁽³⁾ izrazil zaskrbljenost, da nacionalne sheme, ki vključujejo „neposredno ali posredno neprikrito prodajo“ državljanstva EU, ogrožajo sam koncept evropskega državljanstva. Nato je v razpravi 30. maja 2018 obravnaval različna tveganja, povezana s shemami državljanstva in prebivanja za vlagatelje ⁽⁴⁾. Vprašanje je nadalje obravnaval njegov Posebni odbor o finančnem kriminalu, davčni utaji in izogibanju davkom. Ta je v svojem končnem poročilu ⁽⁵⁾ opredelil več ključnih ukrepov za zmanjševanje tveganj, ki jih predstavljajo sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje, ter države članice pozval, naj jih čim prej postopoma ukinejo. Komisijo je v poročilu pozval, naj do dokončne ukinitve shem pozorno spremlja izvajanje skrbnega preverjanja strank, kar zadeva prosilce, ter zagotovi boljše zbiranje podatkov in usklajuje izmenjavo informacij med državami članicami.

2.4 Komisija je 23. januarja 2019 objavila poročilo ⁽⁶⁾, v katerem obravnava nacionalne pravne okvire in prakse ter opisuje glavna tveganja, izzive in pomisleke, povezane s shemami.

2.5 Komisija v poročilu pojasnjuje, da sheme ustvarjajo tveganja, povezana z varnostjo, pranjem denarja, davčno utajo in izogibanjem pravilom EU. Kot izhaja iz poročila, so ta tveganja še toliko večja zaradi pomanjkljive preglednosti nad delovanjem nekaterih shem in nesodelovanja med državami članicami. Komisija se je zavezala, da bo nadalje spremljala, ali so sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje skladne z zakonodajo EU, in po potrebi ustrezno ukrepala. Da bi izboljšala ta proces in opredelila posebne ukrepe za spopadanje z izzivi, ki jih ustvarjajo sheme, je vzpostavila skupino strokovnjakov, ki se je letos že dvakrat sestala, da bi preučila tveganja, ki so se pojavila s shemami državljanstva za vlagatelje, ter opredelila ukrepe za njihovo blažitev.

2.6 Večina shem je bila uvedena po finančni krizi leta 2007. Več evropskih držav, ki jih je kriza hudo prizadela, jih je morda videlo kot priložnost za oživitev gospodarstva. Glede na konkurenco med državami članicami pri privabljanju neposrednih tujih naložb je to morda spodbudilo različne standarde in zahteve.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Tveganja in grožnje za EU

3.1.1 EESO pozdravlja poročilo Komisije, v katerem ta podaja temeljito analizo in jasno opredeljuje različne vrste tveganj, ki jih sheme predstavljajo za vse evropske državljane in EU kot celoto. V poročilu je zlasti navedeno, da lahko sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje, če se ne izvajajo pravilno, ustvarjajo tveganja korupcije, pranja denarja in davčne utaje ter varnostna tveganja. Tem grožnjam so izpostavljene tako posamezne države članice, ki izvajajo tovrstne programe, kot celotna EU.

3.1.2 Po mnenju EESO se lahko pojavijo vprašanja glede skladnosti nekaterih izmed shem z načeli in cilji EU, tudi v zvezi z načelom lojalnega sodelovanja.

3.2 Nerazlikovanje med shemami državljanstva in shemami prebivanja za vlagatelje

3.2.1 EESO se strinja, da se ne bi smelo razlikovati med načinom obravnavanja tveganj, ki jih predstavljajo sheme državljanstva in sheme prebivanja za vlagatelje.

3.2.2 Čeprav se s podelitvijo potnega lista pridobijo precej drugačne pravice kot s pridobitvijo vizuma, je raven varnostnega tveganja za obe vrsti shem enaka, zato bi morali biti uvedeni ukrepi za zmanjševanje tveganj, ki bi bili podobno visokega standarda. To je zlasti pomembno, da bi preprečili preusmeritve najbolj tveganih kandidatov s shem državljanstva na sheme prebivanja.

3.2.3 Čeprav se sheme prebivanja za vlagatelje lahko zdijo manj tvegane, saj so časovno omejene, so lahko tudi izhodišče za pridobitev stalnega statusa. V nekaterih državah lahko osebe, ki jim je bil podeljen vizum za prebivanje za vlagatelje, že po nekaj letih zaprosijo za dovoljenje za stalno prebivanje ali državljanstvo.

⁽³⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. januarja 2014 o državljanstvu EU naprodaj (UL C 482, 23.12.2016, str. 117), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0038+0+DOC+XML+V0//SL>.

⁽⁴⁾ http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/CRE-8-2018-05-30-ITM-019_SL.html.

⁽⁵⁾ http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0240_SL.pdf.

⁽⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0012&from=SL>.

3.3 Tveganja pranja denarja in korupcije

3.3.1 V poročilu Komisije je poudarjeno, kako bi se lahko zaradi nagnjenosti k tveganjem ter nezadostnih varnostnih preverjanj in skrbnega preverjanja vrata EU odprla korumpiranim posameznikom.

3.3.2 V zvezi z varnostnimi preverjanji in skrbnim preverjanjem je izpostavljenih več morebitnih vrzeli in nejasnosti. Zlasti se pojavljajo pomisleki glede tega, kako nacionalni organi obravnavajo prošnje za državljanstvo in kako to vpliva na pravila EU.

3.3.3 EESO ugotavlja, da se na splošno tudi v primeru prosilcev z visokim profilom tveganja okrepljeno skrbno preverjanje ne izvaja sistematično. Poleg tega se strogo skrbno preverjanje in nadzor ne izvajata sistematično za vzdrževane družinske člane in sponzorje – tretje strani, ki zagotavljajo sredstva v podporo prosilcu.

3.3.4 EESO razume, da je ena od glavnih predstavljenih prednosti teh shem hitra pot do državljanstva ali dovoljenja za prebivanje, ki pogosto traja le nekaj mesecev. To se pogosto tudi izrecno oglašuje. Vendar je zaradi profila in izvora prosilcev v tem roku pogosto težko opraviti ustrezna varnostna preverjanja in skrbno preverjanje ter pripraviti zanesljiva poročila s poslovnimi informacijami.

3.3.5 Pomanjkanje minimalnih standardov nakazuje, da niso vse države članice enako selektivne, kar vzbuja pomisleke o strogi preverjanj in nadzora nad njimi.

3.3.6 Zdi se, da nekatere države članice, ki izvajajo sheme prebivanja za prosilce, nimajo vzpostavljenega procesa za proaktivno obravnavo varnostnih pomislekov, ki se lahko pojavijo šele, ko je dovoljenje za prebivanje podeljeno.

3.3.7 EESO nadalje opozarja na veliko tveganje, da bi se zaobšla pravila EU za preprečevanje pranja denarja, saj se posredniki in organi, prek katerih se usmerjajo sredstva, ki jih plačajo prosilci, ne uvrščajo med pooblaščen subjekte v skladu s četrto in peto direktivo o preprečevanju pranja denarja. Vse države članice tudi ne zahtevajo, da se naložba opravi prek nacionalne banke, za katero veljajo obveznosti EU glede preprečevanja pranja denarja, zakonodaja o preprečevanju pranja denarja pa prav tako ne velja za neposredna gotovinska plačila vladnim organizacijam.

3.4 Vrzeli na področju upravljanja in preglednosti

3.4.1 EESO skrbi, da bi se lahko zaradi nezadostne odgovornosti in omejene preglednosti v zvezi s shemami državljanstva in prebivanja za vlagatelje povečala korupcija. Zaradi pomanjkljive preglednosti in integritete so tveganjem korupcije izpostavljeni tudi javni uslužbenci in država sama. Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje imajo lahko med drugim naslednje strukturne pomanjkljivosti: visoka diskrecijska pooblastila pri odločanju, pomanjkanje ustreznega neodvisnega nadzora ter tveganje navzkrižja interesov pri zasebnih zastopnikih in posrednikih, ki sodelujejo tako pri postopku pridobitve državljanstva oziroma dovoljenja za prebivanje kot tudi pri postopku skrbnega preverjanja.

3.4.2 EESO je zlasti zaskrbljen, da bi bile lahko vlade zaradi takšnih strukturnih pomanjkljivosti in nepreglednosti sektorja, ki ustvarja pomembne denarne tokove in v katerega so vključeni zelo premožni prosilci, izpostavljene neupravičenim vplivom, zlorabi moči in podkupninam. Skratka, sheme ne predstavljajo zgolj tveganja prihoda korumpiranih posameznikov v države članice, temveč lahko povzročijo korupcijo znotraj samih organov.

3.4.3 EESO je seznanjen z dejstvom, da v nekaterih državah članicah skrbna preverjanja izvajajo javni organi sami, v drugih pa lahko ti organi za izvedbo preverjanj, ki se upoštevajo pri končni odločitvi, najamejo specializirane agencije. Nadalje ugotavlja, da morajo v vsakem primeru primarno odgovornost za odobritev ali zavrnitev prošnji še naprej imeti vlade, pri čemer morajo odločitev sprejeti na podlagi ugotovitev iz skrbnega preverjanja. EESO opozarja, da se s prepustitvijo tega ključnega koraka v postopku za pridobitev državljanstva v izvajanje specializiranim agencijam pojavlja tveganje navzkrižja interesov in podkupovanja. Meni, da tovrstne agencije ne bi smele opravljati skrbnega preverjanja prosilcev po naročilu države, če obenem zagotavljajo storitve in svetovanje prosilcem.

3.4.4 EESO želi, da bi bilo na voljo več uradnih podatkov o obsegu pojava (obseg naložb, število vlagateljev, prosilcev in državljanstev, zneski in učinki naložb itd.), in obžaluje, da so kljub povečanemu zanimanju javnosti celo osnovne informacije o prosilcih v shemah državljanstva in prebivanja za vlagatelje ter o njihovih naložbah še vedno skrivnost.

3.5 Razsežnost EU

3.5.1 V poročilu Komisije je poudarjena evropska razsežnost tega problema. Poleg tega, da se pri pridobivanju vlagateljev EU predstavlja kot ključna prednost sheme, lahko odločitev države članice, da posamezniku podeli potni list ali vizum, negativno vpliva na druge države članice in EU kot celoto, saj se mu s to odločitvijo podeli dostop do celotnega schengenskega območja in notranjega trga.

3.5.2 EESO se strinja, da sta ogrožena ugled državljanstva EU ter skupni sklop pravic in vrednot, ter ponavlja stališče Parlamenta in besede nekdanje komisarke ⁽⁷⁾, da državljanstvo EU ne bi smelo biti naprodaj.

3.5.3 Podeljevanje državljanstva in dovoljenj za prebivanje – z ugodnostmi, etičnimi posledicami in tveganji – posledično vpliva na vse državljane EU. EESO ugotavlja, da kljub omenjenemu večina državljanov EU ni seznanjena s tem, kako sheme delujejo, kako nacionalne vlade (če sploh) blažijo neizbežna tveganja, ki izhajajo iz shem državljanstva in prebivanja za vlagatelje, in za kakšen namen se naložbe v okviru shem na koncu porabijo.

3.5.4 EESO priznava, da se zaradi neuskkljenosti standardov in prakse na ravni EU lahko spodbuja tekmovanje v zniževanju standardov glede skrbnega preverjanja in preglednosti, sumljive posameznike pa spodbuja k iskanju jurisdikcije z najugodnejšimi pogoji. V poročilu Komisije je poudarjeno, da je to tveganje še večje zaradi sedanjega pomanjkanja posvetovanja in izmenjave informacij o prosilcih v okviru shem državljanstva za vlagatelje med državami članicami. To v praksi pomeni, da je lahko prošnja, ki je bila v eni državi članici zaradi varnostnih razlogov ali tveganja pranja denarja zavrnjena, v drugi državi uspešna. Po mnenju EESO bi bilo zato koristno, če bi države članice uvedle zahtevo po predložitvi veljavnega schengenskega vizuma kot del prošnje vlagatelja za državljanstvo.

3.5.5 Četudi se sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje med državami razlikujejo, EESO meni, da pristop obravnave posameznih primerov, usmerjen na obravnavo specifičnih težav, ugotovljenih v posamezni državi, ne bo zadostoval, temveč je za rešitev vprašanja potreben usklajen pristop na ravni EU.

3.6 Davčne utaje in druge vrste tveganj

3.6.1 Kot sta nedavno podrobno izpostavila Evropski parlament ⁽⁸⁾ ter Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ⁽⁹⁾, bi lahko bile sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje izrabljene za davčno utajo, saj vlagateljem omogočajo, da ostanejo davčni rezidenti v matični jurisdikciji, obenem pa uživajo davčne prednosti shem.

3.6.2 Pri shemah, ki ponujajo dostop do posebnih davčnih ureditev, so bila še posebej opredeljena tveganja in verjetnost davčne utaje. Posameznikom zlasti omogočajo, da se izognejo poročanju v skladu s skupnim standardom poročanja. OECD je na seznam jurisdikcij, ki ponujajo sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje, ki potencialno predstavljajo veliko tveganje za skupni standard poročanja, uvrstil dve državi članici ⁽¹⁰⁾.

3.6.3 V študiji Evropskega parlamenta, omenjeni v točkah 2.3 in 3.6.1, so poudarjene druge vrste tveganj, ki jih predstavljajo sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje, kot so makroekonomska tveganja zaradi nestanovitnosti tovrstnih naložbenih tokov, socialno-ekonomska tveganja, ki so posledica dvigovanja cen na nepremičniškem trgu, ali politična tveganja, med njimi krhanje zaupanja v evropske institucije in ugleda državljanstva EU, kar bi lahko v prihodnosti ogrozilo mobilnost evropskih državljanov in svobodo gibanja. Poleg tega je izpostavljena nevarnost, da bi se povečala diskriminacija med kategorijami migrantov. Zato je pomembno, da države članice pojasnijo, kakšna tveganja so pripravljene sprejeti glede na pričakovane koristi in učinek, ter da izvajajo redne ocene učinka, s katerimi bi zagotovile, da koristi prevladajo nad tveganji.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Vloga zasebnega sektorja

4.1.1 EESO priznava obstoj dveh različnih vrst družb pri ocenjevanju vloge zasebnih podjetij pri upravljanju shem državljanstva in shem prebivanja za vlagatelje. Prva so podjetja, ki jih je država najela za upravljanje programa, obravnavo vlog in pregledovanje prosilcev, druga pa so podjetja, ki zagotavljajo storitve vlagateljem in jim pomagajo pri oddaji vloge, ne glede na to, ali so akreditirana.

⁽⁷⁾ https://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-18_en.htm.

⁽⁸⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/627128/EPRS_STU\(2018\)627128_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/627128/EPRS_STU(2018)627128_EN.pdf).

⁽⁹⁾ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment>.

⁽¹⁰⁾ <http://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment>.

4.1.2 Čeprav EESO priznava, da so lahko zasebna podjetja, ki jih najame država, koristna pri skrbnem preverjanju prosilcev, izvajanju potrebnih preverjanj ozadja in pripravi poročil s poslovnimi informacijami, opozarja, naj se jim ne dodeljujejo naloge v zvezi z oceno tveganja ali odločanjem. EESO vztraja, da bi morali biti za to odgovorni pristojni javni organi.

4.1.3 EESO je zelo zaskrbljen nad promocijo pravic in državljanstva EU kot prodajnih proizvodov. Prav tako je izredno zaskrbljen nad obstojem navzkrižja interesov, ko podjetja, ki so bila najeta za preverjanje prosilcev, izvajajo tudi povezane komercialne dejavnosti ali zagotavljajo dodatne storitve morebitnim vlagateljem.

4.1.4 Kar zadeva zasebne zastopnike in podjetja, ki zagotavljajo storitve vlagateljem, ki oddajo vloge v shemah državljanstva in prebivanja, EESO obžaluje dejstvo, da kljub profilu tveganja strank, ki jih želijo pridobiti, podjetja in posamezniki, dejavni v sektorju shem državljanstva in prebivanja za vlagatelje, niso sistematično predmet zakonske ureditve in se ne štejejo za pooblaščen subjekte v okviru predpisov za preprečevanje pranja denarja.

4.1.5 EESO poleg tega ugotavlja, da v vseh državah članicah, ki omogočajo storitve prosilcem, nista potrebna akreditacija in/ali licenciranje posrednikov, tj. obveznost, da uspešno opravijo preizkus sposobnosti in ustreznosti ter spoštujejo sklop minimalnih meril za akreditacijo, kot so potrdilo, da so posredniki strokovnjaki, ki izvajajo regulirano poklicno dejavnost, razkritje informacij o dejanskem lastništvu in izjava o interesih. EESO bi zato pozdravil uvedbo obveznega kodeksa ravnanja, nadzor pristojnih organov držav članic nad reguliranimi poklicnimi dejavnostmi in zagotavljanje informacij v zvezi s slednjimi prek javno dostopnega registra ponudnikov storitev.

4.2 Zunanja razsežnost

4.2.1 EESO je zaskrbljen zaradi tveganj, ki jih za EU predstavljajo sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje, ki so jih vzpostavile tretje države, s katerimi je EU sklenila sporazume o potovanju brez vizumov, kot so pristopne države, države vzhodnega partnerstva ter karibske in pacifiške države. Podpira priporočilo Komisije, naj se izvezte vizumske obveznosti za tretje države pogoji z najvišjimi možnimi standardi izvajanja shem državljanstva in prebivanja za vlagatelje ter naj se ob upoštevanju teh standardov pregleda obstoječi brezvizumski režim.

4.2.2 Poleg prizadevanj za ukinitvev obstoječih shem državljanstva in prebivanja za vlagatelje v EU EESO priporoča, naj se državam pristopnicam ne dovoli izvajati teh shem, ko se pridružijo EU, da se ne bi poleg obstoječih shem pojavile nove.

V Bruslju, 30. oktobra 2019

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER